

Projektnapló

Készítette: Szabóné Kökény Mária projektvezető

Az idei tanévben ötödik alkalommal nyerte el iskolánk annak a lehetőségét, hogy a hetedikes diákjaink elutazhattak Erdélybe a Határtalanul! program keretében. A hatnapos kirándulás ideje alatt huszonhárom tanuló három kísérő tanár irányításával ismerkedett az Erdélyben található Erdővidék településeivel, híres szülötteivel, a Hargita titkaival, természeti szépségeivel, s az ott élő emberekkel.

Előkészítő szakasz

a) A készülődést a nagy útra már ősszel elkezdtük. Apró [ajándékokat, könyvjelzőket, karkötőket terveztünk és készítettünk](#) a vendégváró testvérosztály tagjainak. Beszámolókat készítettünk azokról a településekről, amelyeken utunk során áthaladunk vagy meglátogatunk. A Hargita titkaihoz kapcsolódó mondákat, legendákat olvastunk.

b) Elérkezett az április. Az események felgyorsultak. **Tájékoztató szülői értekezlet** / április 13. /, majd [előkészítő óra](#)/ április 14. / következett. Dr. Szabó József János hadtörténész, író segítségével a diákok felidéztek az Erdélyről tanult ismereteiket. Az előadó beszélt Magyarország területi veszteségeiről, a határon kívül rekedt magyarok szomorú sorsáról, számáról, s arról, hogy miben lehetünk a segítségükre. Kedvessége, rendkívüli előadásmódja magával ragadta a diákok figyelmét, felkeltette érdeklődésüket. A második, harmadik órában képek, filmek által ismerkedhettek a tanulók a természeti szépségekkel, hegyekkel, patakokkal, forrásokkal, településekkel. Megismerték a Határtalanul! program célját, feladatait, és hasznos információkat kaptak a kirándulással kapcsolatban.

c) A következő állomás: [Kerékpártúra a helyi Országzászló Emlékhelyhez](#) /április 21. /Az iskola kapujánál történő gyülekező után rövid balesetvédelmi oktatáson vettünk részt, átismételtük az együtt kerékpározás szabályait, majd a kerékpárok állapotának ellenőrzése következett. A városon át biztonságos kerékpárúton haladtunk. Az Országzászló Emlékhelynél néhány gondolat

hangzott el az emlékmű történetéről, majd beszélgettünk a trianoni döntésről, felidéztek a Józsi bácsitól hallott tragikus történeteket. Gondolatokat cseréltünk a határon kívül rekedt magyarság életéről, sokszor nehéz helyzetéről. Meghallgattuk József Attila Bús magyar éneke című versét, elénekeltek a Himnuszt, s ezzel zártuk rövid megemlékezésünket. Ragyogó napsütésben és fegyelmezetten tértünk vissza az iskolába.

d) [Magyarság Háza- Mi, Magyarok Látogatóközpont kiállításának megtekintése](#) / április 22./ . Az időutazás a tíz legszebb magyar szóval mély nyomot hagyott mindenkiben. Megtudtuk, hogy mit adott a világnak a magyarság, és mit jelent magyarnak lenni a 21. században. A tíz szó: anya, gyöngy, szűz, ősz, kard, vér, csók, sír, láng, szív. Az újszerű, interaktív eszközök nagy sikert arattak a diákok körében.

Kirándulás

2016. 05. 02. hétfő – 1. nap

A várva várt nap!

Bepakolás, okmány- és létszámellenőrzés után elkészült a kicsit fázós, ázó indulási csoportkép, majd kezdetét vette a nagy utazás. Dabas városából reggel fél 7-kor keltünk útra az erdélyi Kolumbán cég kényelmes autóbusszával. Háromórányi utazás után **Kenderesen** álltunk meg először, ahol az első világháborús emlékműnél Horthy Miklós kormányzóról beszélgettünk. A magyar-román határt Ártándnál léptük át. Diákjaink megtanulták a határátkelés szabályait, majd előadások következtek Bihar és Kolozs megyékről, a Partiumról, az Erdélyi Érchegeységről és az érintett településekről. Következő megállónk az Erdély kapujának is nevezett Királyhágón volt. Csodálatos kilátás tárult elénk.

Az ebéd elfogyasztása után utunkat **Csucsán** át folytattuk. A diákok előadásában ismertetést hallhattunk Ady Endre életéről és a Boncza családhoz fűződő kapcsolatáról, majd Bánffyhunadról, **Körösfőről**, **Kolozsvárról**, **Marosvásárhelyről**. A délutáni órákat a **Szovátán** eltöltött sóvidéki látogatásunk zárta, ahol megismerkedhettünk a Medve-tó ásványi anyagokkal teli szépséges környezetével. A tó körüli séta után **Parajdon** haladtunk át, és a Sóvidék bemutatása után a korondi népművészet jelentőségéről hallhattunk előadásokat diákjaink tolmácsolásában. Későre járt az idő, amikor utunkat **Farkaslakán** megszakítva Tamási Áron előtt tisztelegtünk. Az író igen jól ismerte a **Hargita**

csodálatos vidékét és titokzatos világát. Miután megkoszorúztuk az emlékhelyet, a székely himnusz éneklésével búcsúztunk el kiemelkedő írónktól.

A késő esti órákban érkeztünk meg a szálláshelyünkre, **Barótra** a Derzs panzióba, ahol elfoglaltuk szobáinkat. Nagyon elfáradtunk, de boldogan tapasztaltuk meg a szállásadó Erzsi néni és Rózsika néni vendégszeretetét. Finom vacsorával vártak bennünket, majd ismertették a panzió házirendjét. A kicsomagolás után hamarosan nyugovóra tértünk.

2016. 05. 03. kedd – 2. nap

A reggeli értékelések, szobaellenőrzések után a **Csomád-hegységbe** tartottunk. Útközben megkaptuk kvíz kérdéseinket az előző napon látottakról, meghallgattuk az előadásokat a Hargita vulkáni vonulatáról, a kráterekben található **Szent Anna-tóról** és a **Mohos tőzeglápról**. A tőzegláp látogatása különös élménnyel töltött el bennünket, hiszen időutazást tehattünk Földünk kialakulásától egészen a napjainkig tartó időszakig. Megfigyelhettük az itt honos különleges növényeket. A legenda szerint megjósoltuk, hogy várható-e eső. Megnéztük a tavat a maga szépségében, ellátogattunk a kápolnához, felelevenítettük azokat a legendákat, amelyek ehhez a környékhez kapcsolódnak. Persze a mosakodás sem maradt ki.

A délutánt a **torjai Büdösbarlang** látogatásával kezdtük, ahova busszal érkeztünk. A barlanghoz vezető úton egymást segítve jutottunk tovább. Az idegenvezetőnk beszámolt a mofetta élettani hatásairól, és balesetvédelmi oktatásban részesített bennünket a gázfürdő helyes használatáról. A vulkáni utóműködés eredményét csodálhattuk meg az **Apor lányok feredőjénél** is, ahova gyalogosan tettük meg az utat. Diákjaink és az idegenvezetőnk is tájékoztatást tartott az Apor család életéről, majd Bálványos váráról. Rövid megállót tartottunk a vár tövében **Bálványosfürdőn**, ahol végre medvével is találkoztunk.

Vacsora után a panzió éttermében következtek az újabb feladatok, az útinaplók írása és ellenőrzése, majd később közös énekléssel zártuk a napot. Szép élményekkel telten tértünk nyugovóra.

2016. 05. 04. szerda – 3.nap

Ezt a napot a **baróti Gaál Mózes Általános Iskolában** kezdtük. Az első órán bemutattuk Dabas települését, majd az iskolánkat. A beszámoló után átadtuk az általunk készített ajándékokat. A második órán páros munkában próbáltunk minél többet megtudni egymásról, majd ezt elmondani a többieknek. Megbeszéltük az esti programot, s az óra közös énekléssel ért véget. Ezt követően buszra szálltunk, és ellátogattunk a szomszédos **Nagyajtára**, ahol megnéztük az unitárius vártemplomot. A templom faburkolatai kék színűek voltak, amelyeket virágmotívumok díszítettek. Ezeket Sütő Béla, vargyasi székely népművész készítette. Az ő adománya a templomban található eskető székpár, az úgynevezett kontyos szék. Vezetőnk remek előadás keretében, régi használati tárgyakat mutatott be, és megismerhettük Kriza János munkásságát is. **Köpecen** megemlékeztünk az 1848-as szabadságharcról, majd az eső miatt csak a buszból néztük meg a híres köpeci szilfát.

Ebéd után utunkat **Kisbaconban** folytattuk, ahol az 1836-ban épített, ma is működő vízimalmot kerestük fel. Itt Etelka néni, a molnárné vezetett körbe bennünket, aki jókedvűen mesélt életéről. Felkerestük Benedek Elek, a nagy mesemondó egykori lakóházát. Itt dédunokája mutatta be az író régi bútorait, használati tárgyait, és utolsó levelét. A kiállított könyvek között örömmel fedeztünk fel ismerős mesekönyveket. A faluban csoportképet készítettünk Benedek Elek szobra előtt. Utolsó állomásunk ezen a napon **Bódvaj** volt. Itt megnézhattuk azt a kohót, amelyben Gábor Áron az első ágyúját öntötte. Ágyúi közül egyetlenegy maradt fenn, mely a Székely Nemzeti Múzeum tulajdonában van. Úton a panzió felé megálltunk egy kalákában épített feredőnél, megkóstoltuk a „rezes forrás” finom vizét, és összegyűjtöttük a területen elszórt műanyag flakonokat, szemetet.

Este a szállásunkra vendégek érkeztek, a délelőtt megismert osztály tanulói látogattak el hozzánk. Nagyon jó hangulatú órákat töltöttünk együtt. Játsoztunk, énekeltünk, sőt még tánkra is perdültünk. Igyekeztünk minél többet megtudni egymásról. Természetesen az est után rendet is tettünk.

2016. 05. 05. csütörtök – 4. nap

Reggeli után ellátogattunk a **baróti Erdővidék Múzeumába**. A múzeum vezetője rövid előadást tartott Erdővidék múltjáról, településeiről, nemzetiségeiről és híres személyiségeiről /Kászoni Gáspár, Gaál Mózes, Baróti Szabó Dávid, Kriza János, Benedek Elek/. Megcsodáltuk a masztodonleletet, mely a világon a legteljesebb

ilyen csontváz. Az ólomkatonás csatajelenet mindenkit magával ragadott. Autóbuszunkkal **Zágonra** utaztunk, ahol Mikes Kelemenre emlékeztünk, majd emlékszalagot kötöttünk Kőrösi Csoma Sándor szobránál **Csomakőrösön**. A vulkáni utóműködés hatásait figyelhettük meg **Kováshán**. A víz nem mindenkinek ízlett.

Továbbutazva megnéztük **Kézdivásárhely** különleges kialakítású főterét, majd énekeltünk Gábor Áron szobránál, **Maksán** pedig emlékszalagot helyeztünk el sírjánál. A **sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum** első termében megcsodálhattuk Gábor Áron egyetlen megmaradt ágyúját. Hosszasan nézelődtünk ebben a különleges múzeumban, ahol kiváló szakértő tárlatvezetővel jártuk végig a termeket. A múzeumlátogatás után szabad programot kaptak a gyerekek, így megtanulhatták az időbeosztás jelentőségét, és a tájékozási készségeik is fejlődhetnek.

A panzióban a diákok leírták élményeiket, leadták a feladatlapokat. Barót környékén több vallási felekezet - római katolikus, református, unitárius, ortodox - él egymás mellett. Vacsora után megtekintettük a különböző felekezetek templomait. Az esti séta a baróti diákokkal együtt folytatódott. Fárasztó, de élményekben gazdag, szép nap állt mögöttünk.

2016. 05. 06. péntek – 5. nap

A mai napunkat **Baróton**, az iskolában kezdtük, ahol a helyi diákokkal fociztunk. Be kell férfiasan vallani, jobbak voltak nálunk. A jó hangulatú játék után buszra szálltunk, és elindultunk **Vargyasra**, ahol a szekerek már vártak bennünket. Három szekérral megkezdtek felejthetetlen, közel 2 órás utunkat a szoros felé. Útközben énekeltünk és gyönyörködtünk a hegyekben. A szekérhajtó bácsi mesélt nekünk a hegyekben élő emberek életéről, munkájukról. Időnként kérésünkre kicsit meghajtotta a lovat, s ilyenkor sikítoztunk is örömeinkben vagy ijedtünkben, amikor egy-egy vizes árkon hajtottunk át. A szekerezés után a tisztáson elfogyasztottuk szendvicseinket. Sajnos közben beborult az ég, az eső is eleredt, de mi hősiesen libasorban elindultunk a nagyon várt túraúra.

Mindenki fegyelmezetten viselkedett, hiszen éreztük, hogy veszélyes lenne, ha nem tartanánk be a túravezetőnk által megszabott szabályokat. A táj lenyűgözően szépséges volt, időnként meg-megálltunk, hogy gyönyörködhessünk benne. Eljutottunk a Lócsúr-barlangig, előszedtük a zseblámpáinkat és bentebb

merészkedtünk. Itt aztán még jobban kellett figyelni a lépéseinkre, hiszen nagyon csúszós volt a talaj. Láttunk denevéreket is a barlang mennyezetén megbújva, hiszen ahogy megtudtuk, rengeteg denevérfaj él itt. Néhány percre lekapcsoltuk zseblámpáinkat és elhallgattunk, hogy megtapasztalhassuk milyen is az igazi csend és sötétség a barlang belsejében. Lélegzetelállító élmény volt. Az Orbán Balázs-barlanghoz sajnos a szakadó eső miatt nem jutottunk el, vissza kellett fordulnunk. A szekereken ülve már újra napsütésben csodálhattuk a tájat. Vargyashoz közeledvén megálltunk egy mészégető katlannál, és felidéztük kémiai ismereteinket. A faluban megtudtuk, hogy a világhírű Sütő családban már 14 nemzedéken át, apáról fiúra száll a bútorkészítés és festés mestersége.

Barótra érkezvén elfogyasztottuk vacsoránkat a helyi étteremben, majd következett a cipőtisztítás, mert bizony a túra során eléggé sárosak lettünk. Nagyon kellett igyekeznünk, hogy felkészüljünk a búcsúestre. Kedves ajándékokkal leptek meg bennünket, majd kezdetét vette az ének, a játék és a tánc. A pár nap alatt sikerült elég jól összebarátkoznunk, s kicsit szomorúak voltunk a búcsúzás miatt. A disco után következett a becsomagolás, majd az alvás, hiszen másnap korán kellett kelni. Ez volt a legizgalmasabb napunk!

2016. 05. 07. szombat – 6. nap

A hazautazás napján reggel korán keltünk, hogy időben el tudjunk indulni, hiszen nagyon hosszú út várt ránk. Fél hétre már mindenki lehozta a csomagjait az udvarra és rendet rakott a szobájában. Nagy meglepetésünkre nagyon sok baróti diák korán kelt, és eljött, hogy még egyszer találkozzunk. A utcán még készült egy közös fotó, s barátaink egy ideig integetve futottak a busz mellett. Nehéz volt az elválás. Első megállónk **Székelyderzsén** volt, ahol meglátogattuk az Unitárius Vártemplomot, az egyetlen olyan romániai magyar műemléket, amely az UNESCO világörökség kincsének a része. A bástyákat szalonna és füstölt hús tárolására tették alkalmassá, s ezt a több mint kétszáz éves hagyományt a falu lakossága ma is élő örökségként őrzi. **Fehéregyházán**, ahol feltehetőleg Petőfi Sándor meghalt, emlékszalagot kötöttünk. **Segesváron** megnéztük a hangulatos óvárosi részt, ahol még kikiáltókkal is találkoztunk a várudvaron, akik korabeli ruhába öltözve több nyelven köszöntötték az ide látogató turistákat.

Marosvásárhelyen fogyasztottuk el az ebédünket, s ezután már csak **Királyhágón** és **Kenderesen** álltunk meg egy-egy rövid pihenőre. Délután megtartottuk az hatnapos kirándulás értékelését. Három fő területet díjaztunk a

csapatok között: a magatartást, a feladatok teljesítését és a szobák rendjét. Minden diák kapott ajándékot. Az Erdővidék tájairól szóló kiadványt örömmel forgatták az út hátralévő részében. Aki akarta, az elmondhatta a busz mikrofonján keresztül is, hogy mi jelentette számára a legmaradandóbb élményt a közel egy hét alatt.

Újra elénekeltük az itt tanult kedvenc dalokat, s már egyre jobban vártuk a hazaérkezést. Este fél 10 körül meg is érkezett a buszunk az iskola elé, oda, ahonnan hétfőn reggel elindultunk. Mindenki odaszaladt a szüleikhez egy ölelésre, majd készült egy utolsó kép a csapatról. Sok szép élménnyel feltöltve átadtuk diákjainkat a szülőknek, remélve, hogy még visszatérnek erre a csodálatos vidékre!

Értékelő szakasz

a) Az **értékelő óra megtartására** május 13-án került sor. Az értékelő óra első részében kötetlen beszélgetés formájában mindenki elmondhatta legkedvesebb emlékét, s beszélgettünk arról, hogy ki milyennek ismerte meg az erdélyi embereket, diákokat. Ezt követően beszámolók hangzottak el a kirándulás minden egyes napjáról, majd közösen megtekintettük a készített képeket, filmeket. A képek révén újra átéltek az Erdélyben eltöltött hat nap csodálatos élményeit, felelevenedtek az emlékek, jó volt viszontlátni a gyönyörű tájakat. A képek alapján fel kellett ismerni, hogy melyik településen járunk és mit látunk. Az útinaplók segítségével értékeltük az eltöltött napokat, és megbeszéltük a leadandó napló formáját, a további feladatokat.

A kötetlen beszélgetések lehetőséget teremtettek a diákok szociális kompetenciájának fejlesztésére, gyakorolhatták a toleráns viselkedést. A prezentáció készítésénél és bemutatásánál jól hasznosíthatták a digitális kompetenciákban elért képességeiket. A feladatlapok kitöltését csoportokban végezték. Az elhangzott beszámolók végén egymást tapssal jutalmazták. Az értékelő óra vidám hangulatban, közös énekkel zárult.

b) A vállalt **bemutató előadást** május 20-án tartottuk meg a hatodik osztálynak. A fantasztikus élményeinkről készített prezentációt, amelyet szóban is kiegészítettünk, nagy érdeklődéssel figyelték. Szerencsére mindegyiküknek nagyon tetszett. Abban a tudatban hallgattak bennünket, hogy már tudják, a következő májusban ők fogják bejárni ezt a sok csodálatos helyet. Ezzel az

előadással kezdetét vette a felkészülésük, indulhat az előkészítő szakasz számukra.

c) Nemzeti Összetartozás Napja – témanap

A Nemzeti összetartozás – HATÁRTALANUL! című témanap két részből tevődött össze. Iskolai témanapunk menete: a kiránduláson átélt élményeinkből, tapasztalásainkból jutottunk el Trianonhoz, melynek történelmi hátterét összefoglaltuk. Megtekintettük a Magyarország története sorozatból a Konszolidáció és Trianon c. részt, majd koszorút helyeztünk el a Trianoni Emlékműnél az iskola melletti Kegyeleti Parkban. A gyűjtött anyagból faliújságot készítettünk iskolánk aulájában. Ezt követően versenyt szerveztünk, melynek feladatai Trianonhoz és az Erdélyben megszerzett ismeretekhez kapcsolódtak. A tanítási nap végén elkészítettük az Erdélyben igen népszerű ételt, a puliszkát, amelyet jó hangulatban fogyasztottunk el. Június 4-én, szombat délelőtt diákjainkkal résztvettünk a trianoni békediktátum 96.évfordulója alkalmából rendezett városi megemlékezésen és koszorúzáson az iskola melletti Kegyeleti parkban.

A projekt értékelése

A projekt előkészítő szakaszában a kötelező és a vállalt tevékenységek felébresztették a diákok kíváncsiságát a Hargita titkainak felfedezésére, Erdővidék megismerésére. A tanulók nagy kedvvel fogtak hozzá az anyaggyűjtéshez, és képzeletben már előre bejárták Barótot és a Hargita különböző területeit. A tanulmányi kirándulás ideje alatt ismereteik bővültek, mélyültek nagyon sok tantárgyból. Csodálatos tájakat, történelmi emlékhelyeket jártak be, betekintést nyertek a népi hagyományokba, a népi iparművészetekbe. Emberi kapcsolataik gazdagodtak, egész személyiségük pozitív irányba változott. Az értékelő, bemutató órákra szorgalmasan felkészültek. Az élményeket a sok szép fénykép által újra átélték. A témanap sokszínűségét, játékos feladatait nagyon élvezték. Véleményünk szerint a projekt mindhárom szakasza nevelő, személyiségfejlesztő hatású volt.

Reméljük, hogy a diákság jelentős része a családjával vagy felnőtt korában még vissza fog térni Erdélybe.

A Dabasi Kossuth Lajos Általános Iskola hetedikes diákjai hálás köszönetüket fejezik ki a programot támogató, segítő felnőtteknek.

[Összefoglaló kisfilm](#)